BEGLAASDE PANDRAMEN BIJ DE OBSERVANTEN TE WEERT TEGEN HET EINDE DER MIDDENEEUWEN.

De bijdrage van den heer Muller (zie blz. 118 vv.) kan worden aangevuld uit de archieven van het Minderbroedersklooster te Weert.

Op het jaar 1546 vermeldt de kloosterkroniek: »Coeperunt poni *nova vitra in ambitu* hujus conventus." Wanneer er gesproken wordt van *nova vitra*, denkt men natuurlijk aan een vernieuwing of verwisseling. Bijgevolg waren de ramen van de pandgang reeds vóór 1546 met glas gedicht. Of uit deze korte aanteekening nog meer valt te besluiten? Het Weertsche klooster, in 1462 gesticht voor de Minderbroeders-observanten, werd na een eeuw nog bewoond door mannen, bij wie de naleving van Sint Franciscus' regel ook op 't stuk van armoede ernst was. Juist daardoor wilden zij zich onderscheiden met name van hun orde-broeders, die de observantie nog niet hadden aangenomen. Dus, zou men zeggen, als zulke Observanten glasvensters in hun kloostergangen duldden, dan waren gedichte pandramen geen *articles de luxe* en in rijke abdijen en gegoede kloosters zeker zeer gewoon. Doch de conclusie, hoe verleidelijk ook, is gewaagd. Juist om hun strengere armoede telden de Observanten meer en grootere weldoeners. Verscheen in hun klooster een nieuw glasraam, dan wist iedereen, dat het geschonken was. Een gebrandschilderd wapentje met bijschrift vertelde dan nog wel iets naders.

Het necrologium of liber recommendationis van ons klooster brengt ook nog eenige bijzonderheden omtrent de pandglazen. Op 9 Juli wordt daar herinnerd: »Fiat memoria specialis honesti viri Johannis Custodis et Cecilie Swyns uxoris sue, parentum

confratris nostri fr. Petri de Antverpia, quorum beneficiis conventus noster diversis temporibus largas recepit eleemosynas necnon opera divi Hieronymi in bibliotheca nostra *cum praeclaro ac perlucido vitro, quod habetur in ambitu nostro*." De tijdsbepaling ontbreekt, doch dezelfde hand schreef op 1 Mei een overledene in van het jaar 1545. Of er nu eenig verband tusschen gemeld echtpaar met het laatste geschenk en de *nova vitra* van 1546 bestaat, is niet uit te maken. Doch wel blijkt, dat niet alleen de kerk maar ook zoo'n pandgang beglaasd kon worden zonder groote bezwaren voor de kloosterlingen zelf. Tevens geeft het necrologium eenige eigenschappen van het nieuwe glas. Het was *zeer helder* en *doorzichtig*, dus heel wat beter dan het vroegere en gewone donkerkleurige (grauw of groen), dat weinig licht doorliet en het uitzicht onmogelijk maakte.

De Weertsche pandgang mocht dus in het midden der 16de eeuw gerust gezien worden. Of de kloostergangen toen elders ook zoo »rijk" waren, zullen nieuwe berichten moeten leeren. Alleen herinneren we hier nog aan de pandgang der Dominicanen te 's-Hertogenbosch en die der Karthuizers te Vucht, waarvoor de stedelijke Bossche regeering respectievelijk in 1496 en 1539/40 een glasraam bekostigde [1]). Het eerste glas prijkte met »vele verscheydene wapenen".

fr. D. VAN ADRICHEM, *O. F. M.*